

DONIESIENIA

Short notes

Nowe stanowiska *Oxythyrea funesta* (PODA, 1761) (Coleoptera: Scarabaeidae) w Polsce

New localities of *Oxythyrea funesta* (PODA, 1761) (Coleoptera: Scarabaeidae) in Poland

Oxythyrea funesta (PODA, 1761) jest gatunkiem subpontyjskim rozsiadłym na obszarze od Kaukazu i Azji Mniejszej do zachodniej Europy i północnej Afryki (KADEJ M. *et al.* 2013. Przyroda Sudetów 16: 95–114) i określanym jako termofil. Na terenie kraju uznawany był za relikwit stepowy okresu postglacjalnego (BURAKOWSKI B. *et al.* 1983. Katalog Fauny Polski 23(9): 1–194).

Przez kilkadziesiąt lat w Polsce nie był obserwowany i dlatego był nawet uznawany za gatunek wymarły. W latach 80. ubiegłego stulecia został ponownie stwierdzony na obszarze Polski, a liczba jego stanowisk stale się zwiększa. Sytuacja ta dotyczy także innych krajów europejskich – gatunek ten stwierdzono w 1992 roku na terenie Łotwy, w roku 2002 w Estonii, a w 2003 roku wykazano go z okolic St. Petersburga w Rosji (KADEJ M. *et al.* 2013. Przyroda Sudetów 16: 95–114). W Czechach, w wyniku projektu mapowania jego stanowisk wykazano, że gatunek ten, uznawany dotąd za termofilny, zasiedla niezwykle szerokie spektrum siedlisk otwartych – poczynając od intensywnie użytkowanych łąk, poprzez sady i siedliska ruderalne, po mokradła, położone na niżu, a także na terenach górskich, przekraczając granicę 1000 m n.p.m. (KADEJ M. *et al.* 2013. Przyroda Sudetów 16: 95–114).

Bionomia gatunku jest słabo poznana. Postacie dorosłe poławiano od maja do lipca na kwiatach krzewów i drzew oraz roślin zielnych, głównie żółto kwitnących z rodziny Asteraceae. Larwy żyją w glebie i żerują na korzeniach różnych roślin (BURAKOWSKI B. *et al.* 1983. Katalog Fauny Polski 23(9): 1–194).

Długi przedział czasu, w trakcie którego gatunek ten nie był notowany z obszaru Polski, a następnie jego ponowne pojawienie się i rozprzestrzenianie stanowi interesujące zagadnienie. Dla określenia przyczyn tego zjawiska konieczny jest jednak dłuższy okres monitorowania populacji, dokładniejsze poznanie obszaru występowania i zajmowanych siedlisk.

Poniżej przedstawiono nowe dane dotyczące rozmieszczenia *O. funesta* na terenie Polski. Owady odnotowywano bądź zbierano metodą „na upatrzonego” lub za pomocą czerpaka entomologicznego. Stanowiska przyporządkowano do regionów faunistycznych wg Katalogu Fauny Polski (BURAKOWSKI B. *et al.* 1983. Katalog Fauny Polski 23(9): 1–194).

Puszcza Białowieża: Białowieża, gm. [FD84], 27.07.2012, 1 ex., leg. W.T. Szczepański. Nowy dla krainy.

Dolny Śląsk: Kurznie, gm. Popielów, uroczysko Lisie Łąki [XS84], 30.08.2009, 1 ex., leg. W.T. Szczepański.; Kotórz Wielki, gm. Turawa [BB92], 20.05.2012, 1 ex., leg. W.T. Szczepański.

Górny Śląsk: Piekary Śląskie, gm. [CA58], 05.06.2010, 1 ex., leg. W.T. Szczepański; Stanowice, gm. [CA35], 09.06.2010, 1 ex., leg. W.T. Szczepański.

Nizina Sandomierska: Pawezów, gm. Lisia Góra [DA94], 05.05.2011, 1 ex., leg. W.T. Szczepański. Nowy dla krainy.

Beskid Zachodni: Wisła, gm. [CV59], 01.07.1996, 2exx., leg. W. Szczepański.

Beskid Wschodni: Bartne, gm. Sękowa [EV28], 11.07.2013, 4 exx., kwiatostany roślin z rodziny Apiaceae, buczyna karpacka, leg. B. Baran; Wysowa Zdrój, gm. Uście Gorlickie [EV17], 11.08.2012, 1 ex., leg. A. Taszakowski; Libusza, gm. Biecz [EA10], 05.07.2006, 2 exx., na kwiatach *Leucanthemum* sp., łąka, leg. A. Taszakowski; Mrukowa, gm. Osiek Jasielski [EV39], 13.06.2013, 1 ex., leg. A. Taszakowski; Bednarka, gm. Lipinki [EV29], 23.07.2013, 1 ex., leg. A. Taszakowski.

Bieszczady: Mików, gm. Komańcza [EV86], 15.07.2007, 4 exx., 17.06.2011, 2 exx., leg. W.T. Szczepański; Wetlina, Dolina Moczarnego, gm. Cisna [FV04], 11.07.2000, 1 ex., leg. W.T. Szczepański; Chmiel, Pasma Otrytu, gm. Lutowiska [FV15], 23.07.2006, 1 ex., leg. W.T. Szczepański; Bukowiec, Góra Kiczera Sokolicka, gm. Lutowiska [FV33], 10.07.2000, 1 ex., leg. W.T. Szczepański.

Okazy dowodowe znajdują się w kolekcji entomologicznej Muzeum Górnos Śląskiego w Bytomiu (USMB) oraz w kolekcji W.T. Szczepańskiego.

ARTUR TASZAKOWSKI, Uniwersytet Śląski, Katowice
ataszakowski@us.edu.pl

WOJCIECH T. SZCZEPAŃSKI, Uniwersytet Śląski, Katowice
wszczepanski@us.edu.pl

BARTOSZ BARAN, Koło Naukowe Zoologów „Faunatycy” Uniwersytet Śląski, Katowice
MIŁOŻ MORAWSKI, Koło Naukowe Zoologów „Faunatycy” Uniwersytet Śląski, Katowice